

A MAB FvB 34/2010. számú határozata

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (a továbbiakban: Egyetem) rektora 2010. január 12-én felülvizsgálati kérelmet nyújtott be az Oktatási Hivatalhoz (a továbbiakban: OH) az Egyetem által benyújtott **humánökológia** mesterképzési szak létesítésére, a szak *képzési és kimeneti követelményeinek* meghatározására vonatkozó kérelem tárgyában készült – a MAB 2009/9/XI/12. számú határozatával meghozott – elutasító szakértői véleményével szemben. Az OH 2010. január 25-én kelt és a MAB Titkársághoz 2010. február 15-én érkezett végzésében a MAB Felülvizsgálati Bizottságát (a továbbiakban: MAB FvB) kérte fel az ügyben újabb szakértői vélemény adására. A MAB FvB-nek – a MAB elnökén keresztül megküldött – kérelmére az OH elnöke OH-FHF/221-7/2010. sz. végzésében az ügyre vonatkozó határidőt 30 nappal meghosszabbította.

Szakértői vélemény

A szakértői véleményben *dőlt* betűvel szedjük a MAB eredeti szakértői véleményéből vett idézeteket, álló betűvel a felülvizsgálati kérelem megfelelő szövegrészét, s **félkövérrel** az új szakértői vélemény szövegét.

Általános megfontolások

A MAB szakértői véleménye szerint: *„Bár a mesterképzési szak létesítése szakmailag indokolt, a szakterület új, nem illeszthető be még egyértelműen a mai struktúrába, részben átfogó témaköre, részben interdiszciplináris jellege miatt és a megfogalmazott képzési cél is releváns és időszerű, de a megjelölt kompetenciák elsajátítását a tervezett ismeretek nem biztosítják maradéktalanul.”*

Az intézmény álláspontja szerint: *„Általában nem helyes lezártnak venni a szakszerkezetet. A szak alapvetően társadalomtudományi, s ebben a keretben akarja a környezettudatosságot képviselni.”*

Az új mesterképzési szak létesítésének előnye éppen az, hogy új megközelítésben tárgyalja a „humánökológia” kérdéskörét. A szak egyértelműen a társadalomtudományok közé sorolandó, és olyan mesterképzési szak, amelynek közvetlen megfelelője nincs az alapképzési szakok között. (Ezzel nem áll egyedül, hiszen több ilyen mesterképzési szak létezik.) A felülvizsgálati kérelem, figyelembe véve az előzetes bírálatokat is kellő számú bevezető alapszakot jelölt meg. Az intézmény konkretizálja a feltételekkel elfogadott alapképzési szakokról érkező hallgatók számára, hogy milyen tantárgyak azok, amelyekkel a 20-25 kredit kiegészítő társadalomtudományi alapismeretet pótolhatják.

Természettudományi tárgycsoportok súlya

A MAB szakértői véleménye szerint: *„A tervezet nem fogadható el úgy, hogy az ökológiai és evolúcióbiológiai ismereteket csak a kötelezően választható szakirányú modulok egyikében oktatják, mert a humánökológus szakképzettségre aspiráló hallgatónak ezzel lehetővé válik az ökológia tantárgy kihagyása, amely nélkül pl. a természetvédelem alapjai sem érthetők meg, noha ez mindenki számára kötelező tantárgy. Meg kell jelennie az evolúciós pszichológiának és a (bio-) statisztikának is, ha máshol nem, legalább a választható modulokban. Fontosak ezek az ismeretek az olyan tervezett kompetenciák elsajátítására, mint pl.: „multidiszciplináris együttműködésre, tudományterületek közötti közvetítésre való készség”. A tervezetből hiányzik a vidékfejlesztéssel és az egyes ágazatokkal (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások) összefüggő humánökológiai kérdések tárgyalása: az ilyen irányú ismeretek, készségek és kompetenciák bővítése, fejlesztése szükséges.*

Az intézmény felülvizsgálati kérelmében foglaltak szerint a képzésnek a társadalom természeti rendszerszerű megközelítése a célja, s nem környezetvédelmi szakemberek képzése. A hiányolt evolúciós ismereteket megadja a *Bioszféra és az ember* c. tantárgy. Az *Evolúciós pszichológia* pedig szabadon választható tantárgy lesz. A keleti bölcsélet oktatását az intézmény fontosnak tartja, mégis kiiktatta a tervezetből. Az urbanisztikai témájú tantárgy elnevezését *Városökológiára* változtatták.

A létesíteni kívánt humánökológia mesterképzési szak képzési tervében az *Ökológiai és evolúcióbiológiai ismeretek*, továbbá *A természetvédelem alapjai*, valamint a *Bioszféra és ember* című tantárgyak megfelelően képviselik a biológiai felkészítést. Az új tervezetben szereplő *Evolúciós pszichológia* igen fontos, beépítve egy általánosabb környezet- és természetvédelmi közegbe, mert az ökológiai szemléletformálásnak fontos támasza.

Mindezeket értékelve a MAB FvB megállapítja, hogy az intézmény a felülvizsgálati kérelemben olyan változtatásokat helyezett kilátásba melyek támogathatók, de mivel a felülvizsgálati eljárásban az eredeti kérelemben nem lehet változtatni, ezért a jelen döntés alapjául is az eredeti kérelem szolgált. Ennek tartalma alapján a MAB FvB **támogatja a *humánökológia* mesterképzési szak létesítését, a szak képzési és kimeneti követelményeinek meghatározását, de kéri a kilátásba helyezett módosítások végrehajtását.** Ezeket a szempontokat a MAB a minisztérium által elkészítendő képzési és kimeneti követelmények véleményezésénél támogatási kritériumként fogja kezelni.

A MAB FvB, bár ez még nem aktuális kérdés, de felhívja a figyelmet az esetleges majdani szakindítással kapcsolatos fokozott körültekintés fontosságára. A kérelem ugyanis nagyon szikár és rövidegénéél fogva hiányoznak belőle olyan információk is, amelyek elkerülhetővé tennék a kételyeket. A szakindításnál igen gondosan kell elkészíteni a részletes tematikákat és a hozzájuk rendelni az oktatókat. Ez a mesterszak kiemelten tanárfüggő. Csak olyan oktató-kutató legyen tantárgyfelelős, aki széleskörű, a szakmában visszaigazolt publikációs tevékenységgel bír a témában.

Budapest, 2010. június 30.

Szekeres Júlia
a MAB FVB elnöke